

Методи, що використовуються у тренінгу: модерація; фасілітація; групова дискусія; кейси; рольова гра; метафорічна ділова гра; метод відеоаналізу; вправи; тести.

Зворотний зв'язок — анкетування учасників тренінгу на предмет:

- досягнення учасниками цілей, що вони ставили перед проходженням тренінгу;
- повноти і практичної цінності та ефективності поданого матеріалу;
- готовності до застосовування набутих знань та умінь у повсякденному житті;
- виявлення актуальних тем для інших або додаткових тренінгів.

Посттренінговий супровід: 1) надання індивідуальних або групових консультацій (за бажанням учасників тренінгу) щодо аналізу невдач або проблемних ситуацій у процесі працевлаштування; 2) організація та проведення семінарів-зустрічей з представниками компаній; 3) розробка та проведення тренінгів з інших актуальних для учасників тем: «Управління часом», «Ефективні комунікації», «Світ емоцій: управління собою», «Впевненість у собі»; 4) організація та проведення майстер-класів із запрошенням представників компаній; 5) створення «гарячої лінії» для учасників тренінгу; 6) коучинг з питань розвитку особистісної кар'єри; 7) допомога у створенні кар'єрного портфоліо та розміщенні його на сайті Центру «Перспектива»; 8) організація та модерація інтернет-форуму з питань, що розглядалися на тренінгу тощо.

Коценко К. Ф., к. г. н., доцент,
кафедра розміщення продуктивних сил

ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ СИТУАЦІЙ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ЕКОЛОГІЇ

Сучасний навчальний процес вимагає пошуків ефективних методів навчання. Це зумовлено, насамперед, специфікою до вузівської підготовки, а також особливостями нового покоління студентів, у формуванні освітнього рівня якого неабияку роль зіграв Інтернет.

Протягом останніх років у КНЕУ дисципліна «Екологія» є складовою іншої дисципліни — «Регіональна економіка». Саме цей факт вимагає посилити коло питань, які стосуються економі-

ки природокористування. Тому однією з ключових тем дисципліни стала тема «Механізм управління процесом природокористування», при вивченні якого особлива увага приділяється таким економічним методам управління, як платежі за забруднення, критеріями визначення яких є економічні збитки. Саме тут з'являється можливість використати конкретні виробничі ситуації для засвоєння методів розрахунків їх обсягів. Нами створено конкретні виробничі ситуації кількох типів:

1) підприємство викидає кілька токсичних речовин в атмосферу, причому тут є можливість розглянути дві різні моделі, виходячи з параметрів забруднення, а саме:

а) концентрація забруднювальних речовин (в мг в одному кубічному метрі атмосфери);

б) маса викидів (у тоннах);

2) підприємство скидає стічні води з певним вмістом забруднювальних речовин;

3) підприємство складає тверді відходи, вилучаючи земельні угіддя із сільськогосподарського обігу.

Створення конкретних виробничих ситуацій дає можливість засвоїти як критерії нарахування платежів за забруднення, так і методики нарахування економічних збитків від забруднення окремих компонентів біосфери. Під час аудиторних занять виникають об'єктивні передумови для індивідуальної роботи, бо кожний студент має змогу опрацювати свою конкретну ситуацію. З цією метою нами розроблено сім типів задач, які відбивають конкретні виробничі ситуації. Багаторічна практика використання такого підходу показала високу результативність засвоєння досить складного матеріалу, бо він дає можливість поєднувати з методами гри.

Цей етап слугує базовим для використання методів конкретних виробничих ситуацій при визначенні економічної ефективності здійснення природоохоронних заходів, особливо, коли це стосується впровадження очисних споруд, нових технологічних ліній, безвідходних технологій тощо. Використання різних задач-моделей конкретних виробничих ситуацій, коли підприємство, забруднюючи окремі компоненти довкілля, сплачує відвідні податки і штрафи за забруднення. Студенту надається можливість самостійно розрахувати економічну ефективність впровадження різних природозахисних споруд, співставляючи економічні результати із необхідними для їх впровадження витратами за допомогою показників повного і чистого економічного ефекту та повних економічних результатів.

Використання конкретних виробничих ситуацій дає можливість значною мірою активізувати роботу кожного студента у напрямі засвоєння таких важливих понять, як «економічні і соціальні збитки від забруднення», «економічна ефективність впровадження природоохоронних пристроїв», «приведені витрати», чистий і повний економічний ефект, а також прищепити навички опанування різними методиками їх обрахування у найлегший для засвоєння спосіб.

Враховуючи той факт, що дисципліна «Екологія» вивчається на першому курсі, методи створення виробничих ситуацій до певної міри дозволяють використати елементи гри, полегшуючи засвоєння складного для першокурсників матеріалу.

*Крутінь Г. І., канд. істор. наук, доцент,
Чубур Н. В., канд. пед. наук, доцент,
кафедра політології та соціології*

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ»

Вивчення вибіркової дисципліни «Соціологія конфлікту» передбачає не лише оволодіння знаннями щодо соціальної природи, причин та умов виникнення конфліктів, механізмів попередження та подолання їх, а також і формування у майбутніх фахівців навичок конструктивної поведінки у конфліктних ситуаціях.

Успішно вирішити ці завдання допомагають інтерактивні форми та методи навчання. Так робота студентів у складі малих груп є досить успішною при вивченні причин конфліктів, а також стилів поведінки у конфліктах.

Презентація напрацювань груп, як правило, надзвичайно різноманітна, цікава та змістовна. Часто студенти самі визначають ситуації та обставини, за яких доцільно або недоцільно застосовувати певний стиль поведінки у конфлікті.

Досвід участі у конфліктних ситуаціях бажано мати і для того, щоб навчитися управляти конфліктом, використовувати для його подолання ефективні способи. Для цього при вивченні теми «Управління конфліктом» використовуються ситуаційні ігри, вправи, спостереження за поведінкою учасників конфлікту за спеціальною схемою.